

2019D35505

De vaste commissie voor Financiën heeft over de brief van de Minister van Financiën van 25 juni 2019 inzake het Jaarverslag Beheer Staatsdeelnemingen over 2018 (Kamerstuk 28 165, nr. 304) de navolgende vragen ter beantwoording aan de Minister voorgelegd.

De voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

De griffier van de commissie,
Weeber

- Nr Vraag
1. Welke stappen wenst u dat Schiphol in de komende jaren zet om de ambitie in 2030 een zogeheten zero emission luchthaven te zijn gestalte te geven?
  2. Heeft u specifieke wensen dan wel eisen met betrekking tot de stappen die Schiphol in samenwerking met omliggende gemeenten zet in de beperking van geluidshinder en investering in leefbaarheid?
  3. Waarom is het dividend van de staat uit deelneming Schiphol gedaald met 23 miljoen euro?
  4. Ziet u wegens de doelstellingen van het internationale in 2015 ondertekende klimaatakkoord (COP21) aanleiding om vanuit het aandeelhouderschap niet alleen te verlangen dat bedrijven zich bewust zijn van de maatschappelijke effecten van hun handelen (via het Global Reporting Initiative; GRI), maar ook te verlangen dat bedrijven (voorbij het enkel rapporteren via de GRI-richtlijnen) maatschappelijke effecten een substantiële rol geven in hun besluitvorming en strategische prioritering? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke concrete stappen wilt u het komende jaar op dit punt zetten?
  5. Kunt u aangeven op welke manier en in welke mate de duurzame innovaties waaraan KLM aandacht besteedt (in zowel 2018 als het aankomende boekjaar) bijdragen aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot die wordt gegenereerd door de activiteiten van KLM?
  6. Waarom is het aantal banen dat met investeringen van FMO in 2018 is gecreëerd ten opzichte van 2017 met 285.000 gedaald, hoewel er voor 2 miljard euro aan nieuwe investeringen is aangegaan (hoger dan de 1.9 miljard euro uit 2017) en banencreatie vanuit doel 8 van de Sustainable Development Goals (SDG's) voor FMO een strategische prioriteit is?
  7. Waarom is, ondanks de strategische prioritering van FMO richting SDG13 (het aanpakken van klimaatverandering), het aandeel financieringen Groen gedaald van 42% in 2017 naar 36% in 2018?
  8. Ziet u een potentiële spanning tussen de strategische prioriteit van FMO richting het bijdragen aan economische groei (SDG8) en het terugdringen van klimaatverandering (SDG13)? Wat kunt u zeggen over de investeringsprioriteiten van FMO op het moment dat een investeringsproject bijvoorbeeld wel bijdraagt aan SDG8, maar als gevolg hiervan niet aan SDG13? Hoe wenst u dat FMO in het vervolg hiermee omspringt?
  9. Hoe beoordeelt FMO of projecten die in aanmerking komen voor financiering bijdragen aan de door FMO geprioriteerde SDGs? Hoe worden de SDG-overwegingen vervolgens meegenomen in een besluit een project wel of niet te financieren?
  10. Welk deel van de investeringen van FMO in het buitenland zijn zogenoemde exportfinancieringen? Wat is de absolute omvang van deze exportfinancieringen? Kunt u een indicatie geven hoe het relatieve deel exportfinancieringen in het afgelopen decennium is toe- dan wel afgenomen?
  11. Worden projecten van Nederlandse bedrijven die exportfinanciering van FMO ontvangen aan dezelfde duurzaamheidsstandaarden onderworpen als niet-exportfinancieringen van FMO?

- Nr Vraag
12. Kunt u, gelet op de beantwoording door de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van schriftelijke vragen over het financieren van belastingontwikkende bedrijven door FMO (Aanhangsel Handelingen II 2018–2019, nr. 3777) waarin is aangegeven dat het Ministerie van Financiën in nauw contact blijft met FMO over het belastingbeleid van FMO, uiteenzetten welke concrete stappen u op dit punt reeds heeft gezet? En welke bent u van plan binnenkort te zetten?
13. Waarom heeft de nucleaire sector een andere, lagere kredietwaardigheid dan andere sectoren?
14. Waarom keert Thales geen dividend uit terwijl andere deelnemingen dat wel doen?
15. Vanaf welke schaal hebben stikstoffabrieken, zoals door de Gasunie in Groningen ontwikkeld, op geaggregeerde schaal een substantiële invloed op het totale stikstofgehalte in de Nederlandse lucht? Hoeveel stikstoffabrieken (of welke totale omvang) zijn volgens u nodig om de variabelen van de huidige politieke discussie rond het Programma Aanpak Stikstof (PAS) te veranderen?
16. Ziet u het als een ongelijk speelveld dat de NS relatief hogere prijzen moet doorberekenen op trajecten waar ook met het vliegtuig gereisd kan worden, omdat luchtvaartmaatschappijen fiscaal ontzien worden, waar de NS dat niet wordt (gedoeld wordt op het verschil in fiscale afdracht door de NS respectievelijk de KLM over de omzet die wordt gegenereerd met een reis van en naar dezelfde locatie per trein respectievelijk per vliegtuig)? Ziet u dit bovendien als een vorm van oneerlijke concurrentie?
17. Ziet u het ontwikkelen van een beter op elkaar aansluitend internationaal sporennet als een wenselijke strategische prioriteit van de NS? Waarom wel, of waarom niet?
18. Ziet u aanleiding om additionele prestatieverplichtingen voor internationaal spoor op te nemen in de afspraken met de NS? Waarom wel, of waarom niet?
19. Houdt u er in de door de NS voorgelegde strategie rekening mee dat de strategische prioriteiten die de rendementen van de NS kunnen verhogen ten koste kunnen gaan van de rendementen van KLM, gegeven dat u een belang heeft in de rendementen van beide deelnemingen, en beide deelnemingen soms concurreren om het vervoer van dezelfde mensen van en naar dezelfde locaties?
20. Welke gevolgen heeft een no-deal Brexit op 31 oktober 2019 dan wel op 31 januari 2020 voor UCN?
21. Welke gevolgen hebben een no-deal Brexit op 31 oktober 2019 dan wel 31 januari 2020 voor NS, gegeven haar belangen in Abellio in het Verenigd Koninkrijk en de HSL Amsterdam-Rotterdam-Londen? Welke stappen kunt en zult u als vertegenwoordiger van de Staat zetten om een zo optimaal mogelijke omgang van beide deelnemingen met een mogelijke no-deal Brexit te realiseren?
22. Welke voorzieningen zijn bij COVRA getroffen voor toekomstige aanschaf van verbrandingsovens? Heeft dit verdere invloed op de eigen vermogenspositie van het bedrijf?
23. Welke gevolgen zal Brexit hebben voor het Britse aandeelhouderchap in Urenco?
24. Bestaan er signalen dat er veranderingen ophanden zijn ten aanzien van het aandeelhouderchap in Urenco?
25. Hoeveel van de investeringen van Tennet zijn bedoeld voor de Nederlandse markt?

- Nr Vraag
26. Kunt u een overzicht geven van de verdeling van investeringen bestemd voor de Nederlandse markt en de Duitse markt ten opzichte van het gehele bedrag van investeringen?
27. Investeert Tennet nu Nederlands publiek geld in projecten in Duitsland? Zo ja, om hoeveel geld gaat het?
28. Kunt u middels een tabel een compleet overzicht geven van alle buitenlandse activiteiten per staatsdeelneming en hoeveel hierin is geïnvesteerd? Hoeveel hebben alle staatsdeelnemingen in totaal in buitenlandse activiteiten geïnvesteerd en is dit bedrag toe- of afgenomen ten opzichte van 2017?
29. Hoe verklaart u het dat staatsdeelnemingen steeds meer in het buitenland actief zijn, terwijl deze hun zaken in het binnenland niet op orde hebben?
30. Wanneer bent u van plan om de overige ABN AMRO-aandelen die in het bezit zijn van de staat te verkopen?
31. Kunt u een historisch overzicht verstrekken van de grootte van de portefeuille aan staats- en beleidsdeelnemingen van 1980 tot heden? Kunt u daarin ook het aantal staats- en beleidsdeelnemingen weergeven?
32. Wanneer was de portefeuille staats- en beleidsdeelnemingen het grootst? Hoeveel staats- en beleidsdeelnemingen had de staat destijds, hoeveel waarde vertegenwoordigde dit bezit? Hoe heeft de portefeuille zich vervolgens ontwikkeld?
33. Kunt u een overzicht verstrekken van alle afgebouwde belangen in staats- en beleidsdeelnemingen sinds begin jaren tachtig?
34. Van welke staats- en beleidsdeelnemingen is het belang sinds de jaren tachtig afgebouwd tot nul? Kunt u aangeven in welke sectoren deze bedrijven actief waren? Welke waarde vertegenwoordigt dit tegenwoordig?
35. Wat doet de staat als aandeelhouder met het dividend dat staatsdeelnemingen uitkeren?
36. Wat doet de staat als aandeelhouder met het dividend dat staatsdeelnemingen uitkeren?
37. Welk belang had Nederland in theorie kunnen opbouwen als alle uit staatsdeelnemingen afkomstige dividenden die de staat in deze kabinetsperiode ontvangt, zouden worden gebruikt om aandelen in geprivatiseerde staatsbedrijven te kopen?
38. Welke belangen in bedrijven zijn deze kabinetsperiode door de regering aangegaan dan wel uitgebreid?
39. Hoeveel green bonds is Volksbank van plan uit te geven?
40. Is er een verklaring te geven voor de sterke afname van het gemiddelde uitkeringspercentage van dividend van 62% in 2017 naar 37% in 2018?
41. Op welke termijn wil het kabinet het aandeel in de Nederlandse Loterij afbouwen, aangezien het kabinet het aanbieden van kansspelen niet als een overheidstaak beschouwd?
42. Waarom opent Holland Casino, voor het eerst in 14 jaar, een nieuwe vestiging (in Amsterdam West-Sloterdijk), terwijl het kabinet een nieuw privatiseringstraject aan het overwegen is voor Holland Casino?
43. Om welke reden heeft het kabinet nog niet besloten het belang in ABN AMRO af te bouwen? Wanneer denkt het kabinet dit te gaan doen?
44. Kunt u uitleggen waarom ABN AMRO in de ogen van het kabinet beter naar de markt kan worden gebracht?
45. Is de evaluatie van BNG, NWB en TenneT inmiddels afgerond? Is daarbij een fusie tussen BNG en NWB aan de orde geweest? Wat is hiervan de uitkomst?

- Nr Vraag
46. Welke staatdeelnemingen hebben het afgelopen een nieuw lid van hun Raad van Bestuur of van hun Raad van Commissarissen benoemd? Hoeveel van de nieuwe leden van Raden van Bestuur en Raden van Commissarissen waren vrouw en hoeveel man?
47. Hoe vult u als aandeelhouder uw rol in ten aanzien van het vaststellen van het bezoldigingsbeleid?
48. In 2018 heeft de Staat negentien investeringsvoorstellen goedgekeurd, kunt u aangegeven hoeveel investeringsvoorstellen zijn afgekeurd? Hoeveel van de afgekeurde voorstellen waren bedoeld voor binnenlandse investeringen? Hoeveel van de afgekeurde voorstellen waren bedoelde voor buitenlandse investeringen?
49. Hoe wordt erop toegezien dat buitenlandse investeringen door Nederlandse staatsdeelnemingen het algemeen belang dienen? Hoe wordt voorkomen dat buitenlandse investeringen door (dochters van) staatsdeelnemingen ten koste gaan van een verbetering van de dienstverlening in Nederland?
50. Welke risicovrije voet wordt gebruikt voor de bepaling van het normrendement en aan de hand waarvan wordt de bèta per staatsdeelneming bepaald?
51. Met hoeveel is BNG Bank van plan om het kabinet financieel te ondersteunen? Hoeveel is BNG Bank van plan om te steken in de energietransitie?
52. In hoeverre liggen de tarieven van De BNG Bank N.V, die financiële dienstverlening verzorgt voor overheden en instellingen uit de semi-publieke sector, lager dan de tarieven die bij commerciële banken worden gehanteerd?
53. Hoe komt het dat COVRA verlies heeft geboekt? Hoe komt het dat het eigen vermogen 8 miljoen euro en het vreemd vermogen 247 miljoen euro bedraagt en op welke wijze is COVRA van plan om haar financiële positie in de toekomst te verbeteren?
54. Kunt u per regio aangeven hoeveel winst FMO met haar investeringen heeft geboekt?
55. Hoe komt het dat het salaris van de CIO van FMO is verhoogd van 243.000 euro naar 325.000 euro?
56. Hoe komt het dat het salaris van de CRFO van FMO is verhoogd van 49.000 euro naar 277.000 euro?
57. Hoe valt te verklaren dat FMO minder winst heeft geboekt dan in 2017?
58. Welke concrete gevolgen heeft het kabinetsbeleid om de gaswinning in Groningen zo snel mogelijk af te bouwen voor de toekomstige operaties en investeringsportefeuille van de Gasunie? Zijn er in 2018 plannen geweest om meer dan één stikstoffabriek te bouwen?
59. Waarom is het salaris van de Directeur FTS van Gasunie gestegen van 76.000 euro naar 248.000 euro?
60. Wat betekent de energietransitie voor de Gasunie? Hoeveel zal Gasunie extra investeren als gevolg hiervan?
61. Zijn er voorbeelden voorhanden van concrete plannen die het Havenbedrijf Rotterdam heeft genomen om de ambitie van een reductie van de CO₂-uitstoot te realiseren?
62. Ziet de overheid het aanbieden van kansspelen in Holland Casino en het verdienen daaraan als een overheidstaak? Zijn er cijfers die onderbouwen in welke mate het aandeelhouderschap van de overheid in Holland Casino bijdraagt om kansspelverslaving tegen te gaan?
63. Hoe beoordeelt u het gegeven dat het variabele salaris van de president en CEO van KLM bijna even hoog is als zijn vaste salaris?

- Nr Vraag
64. Kunt u aangeven voor welk bedrag aan leningen NIO in het verleden in totaal aan ontwikkelingslanden heeft verstrekt? Welk bedrag is er tot nu toe door de ontwikkelingslanden terugbetaald?
65. Wat zijn de belangrijkste investeringen die hebben bijgedragen aan de over 2018 gerealiseerde verbetering van de operationele prestaties? En hoe verhouden de investeringen die nodig zijn geweest voor de prestatieverbetering zich tot het normrendement van NS?
66. Ziet u in de nog onzekere ordening op het Nederlandse spoor vanaf 2025 risico's voor staatsdeelneming NS? Zo ja, welke en op welke manier kan de aandeelhouder deze risico's mitigeren? Zo nee, waarom niet?
67. Wat vindt de aandeelhouder van de uitspraak van de rechtbank Rotterdam, waarin het besluit van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) om aan de NS een mededingingsboete van 40.950.000 euro op te leggen, is vernietigd, omdat volgens de rechter niet overtuigend was bewezen dat NS een economische machtspositie heeft op het hoofdrailnet en dat de Mededingingswet niet was overtreden? Hoe wordt de Kamer geïnformeerd over (het vervolg van) de beroepsprocedure?
68. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het rijden van de Fyra-treinen in Italië?
69. Hoeveel zijn de prijzen van een treinkaartje gestegen in de laatste tien jaar?
70. Hoeveel zijn de autokosten (aanschaf, onderhoud, brandstof, parkeren, verzekeren en belastingen) gestegen in de afgelopen tien jaar? Indien de prijsstijging van een treinkaartje hoger was dan de stijging van de totale autokosten, was is hiervan de oorzaak?
71. Ziet de NS het als een van haar kernactiviteiten om de trein betaalbaar en toegankelijk te maken of houden? Zo ja, hoe is dit terug te vinden in de strategie van de NS?
72. Waarom is het salaris van de Directeur Commercie & Ontwikkeling van NS gestegen van 265.000 euro naar 361.000 euro?
73. Hoe stelt u zich als aandeelhouder op in de strijd die het grondpersoneel van Schiphol voert voor een beter salaris?
74. Hoe zet u zich als aandeelhouder in om Schiphol minder CO₂ te laten uitstoten? Welk effect heeft dit tot dusver?
75. Waarom wordt SRH niet afgewikkeld door het NLFI? NLFI wikkelt toch ook het belang van RFS af?
76. Hoeveel green bonds heeft TenneT inmiddels uitgegeven?
77. Hoe staat het met de voortgang van het onderzoek naar de consequenties van de organisatiestructuur van TenneT en haar kapitaalbehoefte, gelet op de analyse waaraan TenneT in verband met de energietransitie werkt over haar rol binnen de Noordwest-Europese elektriciteitstransportmarkt?
78. Kunt u de 35 miljard euro uitsplitsen wat betreft de investeringsagenda van TenneT met betrekking tot de energietransitie?
79. Hoe houdt de Staat als 1%-aandeelhouder zicht op kasstromen en vermogensoverdrachten naar de Franse moedermaatschappij? Wat is hierover afgesproken bij de verkoop van Hollandse Signaalapparaten door Philips?
80. Heeft de voorgenomen omvorming van ProRail naar een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) gevolgen voor de aandeelhouder? Zo ja, wat zijn de gevolgen en hoe gaat de aandeelhouder daarmee om?